

B i j l a g e 4 :
A d v i e s N a t u u r w a a r d e n
C e n t r u m p l a n

**Advies Natuurwaarden locatie
Nijeboorren Harkema**

BügelHajema

Plek voor ideeën

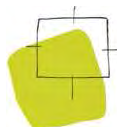
**Advies Natuurwaarden locatie
Nijebuorren Harkema**

Inhoud

Rapport en bijlagen

29 maart 2011

Projectnummer 005.00.07.44.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Plangebied en voorgenomen plannen	7
2.1	Ligging	7
2.2	Huidige situatie	7
2.3	Voorgenomen plannen	8
3	Gebiedsbescherming en effectbepaling	9
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	9
3.2	Streekplan - Ecologische Hoofdstructuur	9
3.3	Streekplan - Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur	10
4	Soortenbescherming en effectbepaling	13
4.1	Vaatplanten	14
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	14
4.3	Zoogdieren - overige	15
4.4	Vogels	16
4.5	Amfibieën	17
4.6	Reptielen	17
4.7	Vissen	17
4.8	Dagvlinders	18
4.9	Libellen	18
4.10	Overige ongewervelden	18
5	Conclusie en consequenties	19
5.1	Beschermde gebieden	19
5.2	Beschermde soorten	19
5.3	Uitvoerbaarheid	19
6	Bronnen	21
6.1	Veldbezoek	21
6.2	Media	21
6.3	Gegevens	21
6.4	Literatuur	21

Bijlagen

Inleiding 1

De gemeente Achtkarspelen is voornemens tot een gedeeltelijke herstructurering te komen in het centrum van Harkema, aan de straat Nijebuorren. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

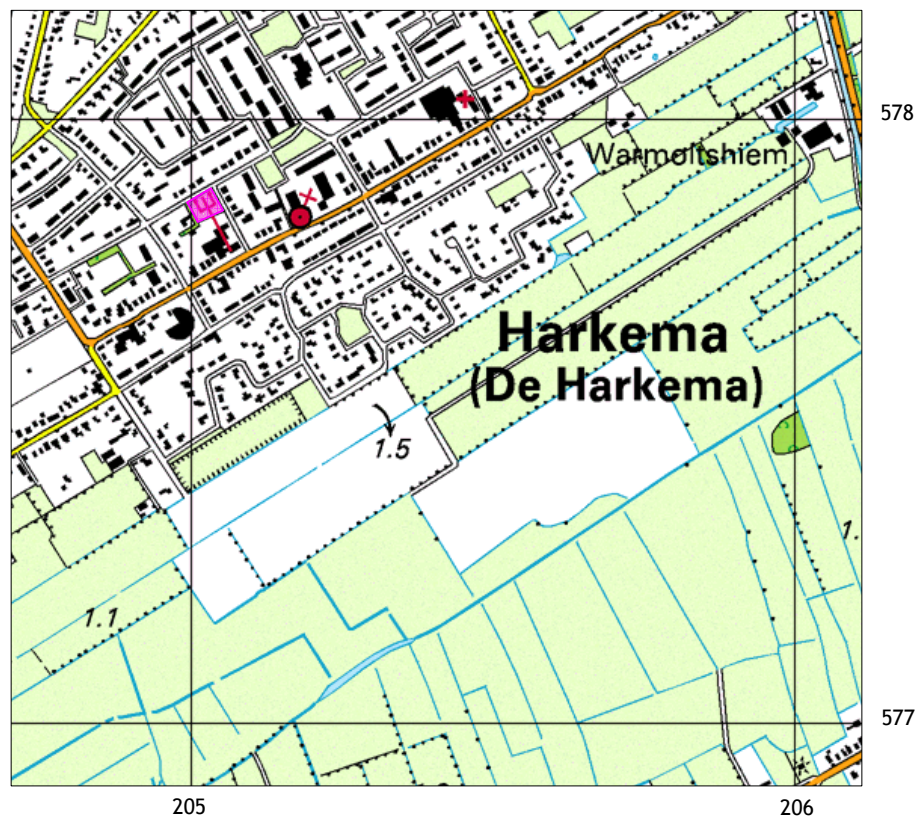
AANLEIDING

Het Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van de bovengenoemde activiteit. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998, de Nota Ruimte, de Provinciale Ruimtelijke Verordening en het streekplan Fryslân 2007. Waar nodig wordt aandacht besteed aan het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging van het plangebied wordt weergegeven in onderstaand figuur (figuur 1).

PLANGEBIED

Figuur 1. Topografische kaart met ligging plangebied (roze) (bron ondergrond: Mijn Kadaster)

OPZET VAN HET RAPPORT

Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

- beschrijving van het plangebied en de voorgenomen plannen;
- beschrijving van de effecten op de te beschermen natuurwaarden;
- conclusies en consequenties.

INFORMATIE

De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op de volgende aspecten:

- bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;
- verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.

BEORDELING

Op basis van de bekende gegevens en het veldbezoek zijn de mogelijke effecten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving. Het is mogelijk dat het onderzoek aantoont dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Waar nodig wordt aandacht geschonken aan eventuele mitigerende en compenserende maatregelen.

BEVINDINGEN

Tot slot worden in het hoofdstuk Conclusie en consequenties de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.

Plangebied en voorgenomen plan- nen

2

2.1

Ligging

Het plangebied ligt in het zuidelijk gedeelte van het dorp Harkema, in het kilometerhok¹ 205-577 en in uurhok¹ 06-56. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied en het kilometerhok. Het plangebied grenst aan de noordwestzijde aan de straat Nijebuorren en aan de noordoostzijde aan de Bouwe Harkemastrjitte. Aan de zuidzijde grenst het plangebied aan omliggende percelen.

2.2

Huidige situatie

Het westelijk deel van het plangebied is bebouwd, hier staan een voormalige bibliotheek en een verenigingsgebouw. In de bibliotheek is momenteel kinderopvang gevestigd. Aan weerszijden ervan ligt een gazon, erachter een speelplein met hekwerk rondom. Het verenigingsgebouw ligt het in het meest zuidelijk deel. Tussen het speelplein en dit gebouw staat een houtsingel. Het oostelijk deel van het plangebied betreft een gazon en een parkeerplaats. Tussen dit gazon het bibliotheekgebouw staat een houtsingel. Langs de straatzijkjes staan enkele bomen. Ten zuiden van de parkeerplaats liggen enkele borders. Het plangebied beschikt niet over open water.

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

Bibliotheekgebouw vanuit
het westen

Speelplein

Border zuidzijde

Gazon en houtsingel

2.3

Voorgenomen plannen

De gemeente is voornemens om tot gedeeltelijke herstructurering te komen van het plangebied. Hiertoe zal de bebouwing in het plangebied worden gesloopt en het opgaand groen worden verwijderd. Er bestaan op het moment van dit schrijven nog geen concrete plannen voor de inrichting van het plangebied.

G e b i e d s b e s c h e r - m i n g e n e f f e c t b e - p a l i n g

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998 en de Nota Ruimte. Met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 (zie bijlage 1).

3.1

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. De ligging van beschermde gebieden in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 2. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied is het Natura 2000-gebied Alde Feanen op ongeveer 13 km ten zuidwesten van het plangebied. Tussen de beschermde gebieden en het plangebied liggen onder meer bebouwing en infrastructuur. Het plangebied heeft daarnaast geen belangrijke ecologische relaties met de beschermde gebieden.

INVENTARISATIE

Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden, de aard van de ontwikkelingen en de huidige terreinomstandigheden van het plangebied zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten.

EFFECTEN

Voor deze activiteit is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Het is echter aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, om deze visie te bevestigen.

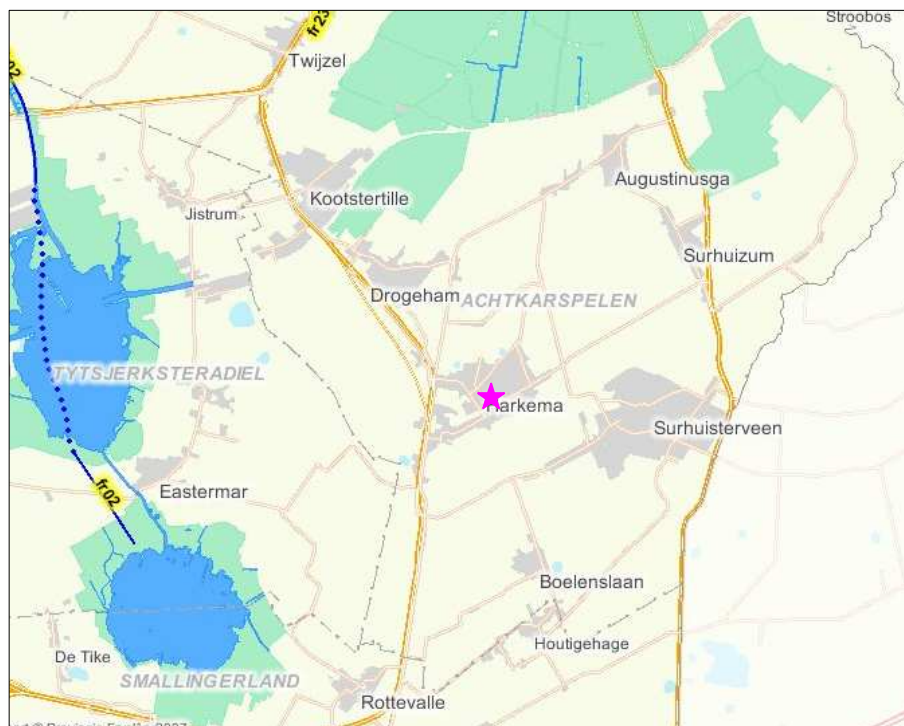
CONCLUSIE

3.2

Streekplan - Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan de Ecologische Hoofdstructuur (zie ook figuur 2). Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur ligt op ruim 2,5 km ten noorden van het plangebied. Tussen de EHS-gebieden en het plangebied liggen onder meer bebouwing en infrastructuur. Het plangebied heeft daarnaast geen belangrijke ecologische relaties met de beschermde gebieden.

INVENTARISATIE

Figuur 2. Ligging beschermde gebieden in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (kleur groen en donker blauw) nabij plangebied (roze asterisk) (Bron:www.fryslan.nl)

EFFECTEN Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden, de terreinomstandigheden van het plangebied en het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten op de Ecologische Hoofdstructuur te verwachten.

CONCLUSIE De activiteit is op het punt van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het Streekplan Fryslân 2007. Het is aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, om deze visie te bevestigen.

3.3

Streekplan - Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur

INVENTARISATIE De provincie Fryslân zet naast de EHS in op een verantwoorde weidevogelstand in de open klei- en veenweidegebieden, voldoende ganzenfoeragegebied in de open klei- en veenweidegebieden en ecologisch goed functionerende houtwallen en elzensingelgebieden in de besloten zandgebieden. Het plangebied ligt in het centrum van Harkema.

EFFECTEN Ontwikkelingen in het plangebied hebben geen effect op bovengenoemde beschermde natuurwaarden.

Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten op deze gebieden. De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met het streekplan Fryslân 2007. Het is aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, om deze visie te bevestigen.

CONCLUSIE

Soortenbescherming en effectbeoordeling

4

Relevante wet- en regelgeving op het gebied van de soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een verkennend veldbezoek.

WET- EN REGELGEVING

Op basis van de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1). De inheemse vogelsoorten hebben een afwijkend beschermingsregime (valt zowel onder het middelzware als strenge beschermingsregime).

BESCHERMINGSREGIME

Geraadpleegde databanken (opgave van Het Natuurloket (1), zie bijlage 2), verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn met een eigen nummer in de literatuurlijst opgenomen. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

Het plangebied is half maart 2011 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie ook paragraaf 6.1). Hoewel het veldbezoek niet in een zeer gunstig seizoen is uitgevoerd kan gezien de aard van het plangebied en op basis van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens van alle soortengroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

VELDBEZOEK

Gezien de aard van het plangebied en op basis van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens, kan van alle soortengroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

4.1

Vaatplanten

INVENTARISATIE	<p>De houtsingels in het plangebied bestaan uit zachte berk, beuk, zomereik, vlier, braam en hulst. In de borders ten zuiden van de parkeerplaats staan vlierstruiken en wilgensoorten. Ook staat hier een plataan. Tussen het plangebied en westelijk gelegen percelen staat een beukenhaag.</p> <p>Uit de geraadpleegde bronnen blijkt dat het betreffende kilometerhok goed is onderzocht op het voorkomen van vaatplanten. Er zijn daarbij geen rode lijstsoorten of beschermde soorten waargenomen. Deze worden hier ook niet verwacht.</p>
EFFECTEN	<p>In het plangebied staan enkel algemeen voorkomende soorten. Er gaan door de ontwikkelingen geen beschermde planten verloren.</p>
CONCLUSIE	<p>Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan. Ten behoeve van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen ten aanzien van vaatplanten verwacht.</p>

4.2

Zoogdieren - vleermuizen

INVENTARISATIE	<p>Gezien de constructie en gebruikte materialen is het verenigingsgebouw ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het kan echter niet worden uitgesloten dat vleermuizen een verblijfplaats hebben in het bibliotheekgebouw. De openingen onder de boeiborden en gevelpannen zijn voldoende ruim om toegang te hebben tot achterliggende tussenruimtes. Ook de open stootvoegen bieden mogelijk toegang tot verblijfplaatsen. Het gaat om gebouwbewonende soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger (Rode Lijst: kwetsbaar). Deze soorten zijn ook uit het betreffende uurhok (1,4,8) bekend en zullen het plangebied daarnaast als foerageergebied gebruiken. Er zijn geen holtes waargenomen in de bomen in het plangebied. Boombewonende soorten als ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis (Rode Lijst: kwetsbaar) zullen derhalve enkel foeragerend voorkomen in het plangebied. Vleermuizen zullen voornamelijk langs de houtsingel (gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger) en tevens boven het grasland (laatvlieger en rosse vleermuis) foerageren.</p>
----------------	---

Open stootvoegen

Openingen onder boeiborden

Als gevolg van de sloop van het bibliotheekgebouw kunnen verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger verloren gaan. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. Door het verwijderen van het opgaand groen zal het plangebied een lagere waarde als foerageergebied krijgen. Rondom het plangebied zijn echter voldoende tuinen aanwezig waarboven vleermuizen kunnen blijven foerageren.

EFFECTEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de voorkomende soorten ontstaan, maar een onvoldoende beeld van de gebruiksfuncties. Alle vleermuissoorten, alsmede hun vaste verblijfplaatsen zijn streng beschermd. Als gevolg van de sloop van het bibliotheekgebouw kunnen vaste verblijfplaatsen van deze soorten worden vernietigd en verstoord (artikel 11). Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). Aanvullend onderzoek is nodig om de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten, dan wel aan te tonen. Overeenkomstig het vleermuisprotocol² dient het woonhuis in de periode april tot oktober verschillende malen te worden onderzocht op het gebruik door vleermuizen. Indien verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen dan dient onderzocht te worden of door middel van mitigerende maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet kan worden voorkomen.

CONCLUSIE

4.3

Zoogdieren - overige

De borders en houtsingels in het plangebied vormen geschikt leefgebied voor soorten als veldmuis, huisspitsmuis, gewone bosspitsmuis, huismuis en egel. De hierboven genoemde soorten betreffen alle licht beschermde soorten die ook uit de bronnen (1,4,5) naar voren komen. Uit de geraadpleegde bronnen komt naar voren dat in de wijde omgeving van het plangebied rode lijstsoorten hermelijn en waterspitsmuis (tevens streng beschermd) zijn waargenomen. Voor

INVENTARISATIE

² GaN, NGB en Zoogdierverseniging, 2011 Vleermuisprotocol versie maart 2011, Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdierverseniging, www.gegevensautoriteitnatuur.nl, Utrecht

deze soorten ontbreekt geschikt biotoop in het plangebied. Andere licht beschermde soorten die uit de bronnen naar voren komen, worden op basis van de biotoopeisen van deze soorten niet verwacht binnen het plangebied.

EFFECTEN	Ten behoeve van de ontwikkelingen zal de bodem worden vergraven, waardoor leefgebied van de voorkomende soorten verloren gaat en enkele vaste verblijfplaatsen worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood. Het ligt in de lijn der verwachting dat het plangebied na inrichting een lagere waarde voor zoogdieren zal hebben.
CONCLUSIE	Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep overige zoogdieren ontstaan. In het plangebied komen enkele licht beschermde soorten voor. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten kunnen worden vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.
ZORGPLICHT	Om invulling te geven aan de zorgplicht is het zeer wenselijk dat het plangebied voor aanvang van de werkzaamheden zoveel mogelijk ongeschikt voor dieren wordt gemaakt. Dit kan onder meer worden bewerkstelligd door de vegetatie in het terrein enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden kort af te maaien. In de tussentijd zullen diersoorten zoals (spits)muis het terrein verlaten, omdat niet voldoende dekking aanwezig is.

4.4

Vogels

INVENTARISATIE	Het plangebied is door de aanwezigheid van bomen en struiken geschikt broedgebied voor vogels van tuin en park. In het plangebied zullen vogels als houtduif, merel en roodborst tot broeden komen. Tijdens het veldbezoek zijn huismussen waargenomen. Deze zullen gezien de gebruikte materialen en dakconstructies geen verblijfplaatsen in de bebouwing hebben in het plangebied. Verblijfplaatsen van overige vogels die gebruikmaken van een vaste verblijfplaats worden evenmin in of direct rond het plangebied verwacht.
EFFECTEN	Het broed- en foerageergebied van een aantal vogelsoorten zal veranderen als gevolg van de ontwikkelingen. Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord.
CONCLUSIE	Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vogels ontstaan. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van be-

woonde nesten van vogels (artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

4.5

Amfibieën

In het plangebied is geen voortplantingswater aanwezig. Ook is er erg weinig geschikte schuilgelegenheid voor amfibieën aanwezig om op het land te verblijven. Het is daarom onwaarschijnlijk dat er amfibieën in het plangebied voorkomen.

INVENTARISATIE

Er zullen geen negatieve effecten op amfibieën optreden door de ontwikkelingen.

EFFECTEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep amfibieën ontstaan. Ten behoeve van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen ten aanzien van amfibieën verwacht.

CONCLUSIE

4.6

Reptielen

Binnen en rond het plangebied is geen geschikt leefgebied voor reptielen aanwezig. Er worden derhalve geen reptielen binnen het plangebied verwacht.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep reptielen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op reptielen verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE

4.7

Vissen

Het plangebied beschikt niet over sloten. In het plangebied komen derhalve geen vissen voor.

INVENTARISATIE

EFFECTEN/CONCLUSIE Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten of soorten van de Rode lijst verwacht.

4.8

Dagvlinders

INVENTARISATIE Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor de kritische rode lijstsoorten en beschermde soorten. Boven struiken in het plangebied zullen foeragerende exemplaren van algemene soorten als distelvlinder en atalanta voorkomen.

EFFECTEN/CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vlinders ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten of soorten van de Rode lijst verwacht.

4.9

Libellen

INVENTARISATIE Het plangebied beschikt niet over oppervlaktewater en is daarmee niet van essentieel belang voor libellen.

EFFECTEN/CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep libellen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten of soorten van de Rode lijst verwacht.

4.10

Overige ongewervelden

INVENTARISATIE Met het oog op de aanwezige biotopen en het voorkomen en verspreiding in Nederland worden binnen en direct rond het plangebied geen beschermde overige ongewervelde soorten verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroep ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

Conclusie en consequenties

5

5.1

Beschermde gebieden

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op ruime afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met het streekplan Fryslân 2007.

5.2

Beschermde soorten

Wanneer bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels (zie voorwaarden paragraaf 4.4) worden, behalve mogelijk voor vleermuizen, geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

Voor de aanwezige licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van de verboden in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

Vleermuizen

Het is mogelijk dat vleermuizen verblijven in het plangebied (zie paragraaf 4.2). Nader onderzoek is nodig om aanwezigheid vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit nader onderzoek bestaat uit verschillende avondbezoeken in de periode mei t/m oktober. Indien verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen zal moeten worden onderzocht of door het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding kan worden voorkomen.

5.3

Uitvoerbaarheid

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt nog niet dat de aanwezige natuurwaarden geen belemmeringen vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Deze conclusie geldt voor de beschermde soorten en de noodzaak van ontheffingen.

Het is aan het bevoegd gezag om de visie dat geen sprake zal zijn van negatieve effecten op beschermde gebieden en een noodzaak tot vergunningen te bevestigen.

Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek drie jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Dit betreft een ontheffing voor de Flora- en faunawet of een waarop de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is (onder andere een besluit voor de Wro). Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het plangebied, die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geldt ook wanneer het beleid voor beschermde gebieden in de omgeving verandert.

Bronnen

6

6.1

Veldbezoek

Het plangebied en omgeving is op 9 maart 2011 door mevrouw drs. A.A. Sc wab bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Tijdens het bezoek zijn plantensoorten genoteerd, maar zijn verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een half bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 9°C en een matige westzuidwestenwind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

6.2

Media

1. www.natuurloket.nl. Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF);
2. www.zoogdieratlas.nl. Verspreidingsinformatie van zoogdieren in Nederland. Zoogdieratlas.nl is een initiatief van de Zoogdierverseniging. De Zoogdierverseniging werkt per provincie samen met diverse organisaties.

6.3

Gegevens

3. Landelijke Databank Stichting RAVON, Nijmegen voor gegevens van amfibieën en reptielen.
4. Provincie Fryslân, Digitale Natuuratlas Fryslân (DNA-Fryslân), 2011.

6.4

Literatuur

5. Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren (verspreidingsperiode 1970-1988), Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
6. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2009 (verspreidingsperiode 2000-2009), RAVON 38, jaargang 12 (4): blz. 78-98.
7. Twisk, P., A. van Diepenbeek, J.P. Bekker, Veldgids Europese zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Zeist 2010.

8. Vos, S., Werkatlas Zoogdieren in Fryslân - verspreiding 1990-2006, Provincie Fryslân, Leeuwarden 2007.
9. Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' (verspreidingsperiode 1999-2006), EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

B i j l a g e n

1. Wet- en regelgeving natuurwaarden
2. Opgave Het Natuurloket

Bijlage 1. Wet- en regelgeving natuurwaarden

Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. In het navolgende wordt een toelichting op deze wet- en regelgeving gegeven.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

BESCHERMINGSREGIMES

Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze niet ten aanzien van huisspitsmuis voorzover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

TABEL 1

Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten

TABEL 2

ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn:

- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- de activiteit moet een redelijk doel dienen.

TABEL 3 Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn:

- er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn;
- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn;
- er wordt zorgvuldig gehandeld;
- er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.

ACTIVITEITENPLAN Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag artikel 75 Flora- en faunawet dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.

AFWIJZING Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet ter beoordeling aan de Dienst Regelingen worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt een overtreding van de Flora- en faunawet namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.

GEDRAGSCODE Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe in de praktijk zorgvuldig wordt gehandeld.

BEOORDELING Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere eventueel belemmerende regelgeving zoals gesteld in artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecoloog vaststelt dat geen ontheffingen volgens artikel 75 Flora- en faunawet nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRVs 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in de voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.

Besluit Rode lijsten flora en fauna

De Rode lijsten zijn officieel door de voormalige minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004, gedeeltelijk herzien en aangevuld per september 2009) op grond van de artikelen 1 en 3 van het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern). Voor het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen (duidelijke) juridische status.

De rode lijsten zijn samengesteld aan de hand van twee criteria, te weten de trend en de zeldzaamheid. De rode lijstsoorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

SAMENSTELLING

- **UW** uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;
- **UWW** in het wild uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **VN** verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;
- **VNW** in het wild verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **EB** ernstig bedreigd: zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;
- **BE** bedreigd: sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;
- **KW** kwetsbaar: matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;
- **GE** gevoelig: stabiel of toegenomen, maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen, maar nog algemeen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet uit 1967 voldeed niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen aan natuurbescherming stellen. Daarom is op 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden, die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:

BESCHERMDE GEBIEDEN

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelangoverschrijdende gebieden doet de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie dit.

VERGUNNING

Bij projecten, plannen en activiteiten in of in de omgeving van een beschermd gebied moet in een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (samen met zijn ecologisch adviseur), worden ingeschat of de voorgestane ontwikkeling een significant negatief effect op dit gebied tot gevolg kan hebben. In deze oriëntatiefase vindt een globale toetsing plaats, de zogenaamde voortoets, waardoor een indicatie van de mogelijke negatieve gevolgen wordt verkregen. Op deze manier kan worden bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen en of vergunningverlening aan de orde is. Het bevordert de voortgang van het proces wanneer de initiatiefnemer een aantal globale onderzoeksgegevens voor dit vooroverleg aanlevert. In het voorliggend rapport heeft de ecooloog die gegevens beschreven.

ORIËNTATIEFASE/
VOORTOETS

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door de ecooloog wordt gegeven, is voor de Natuurbeschermingswet 1998 het oordeel van het bevoegd gezag nodig (zie ook Vergunning). Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure.

BEOORDELING

VERGUNNINGAAN- VRAAG	<p>Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden gedaan. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Indien een gebied alleen of mede op grond van een eerdere aanwijzing als natuurmonument is aangewezen, geldt voor dat zelfstandige gebied of voor die specifieke aanwijzingscriteria een lichter afwegingskader met een zekere bestuurlijke vrijheid.</p>
ADC-CRITERIA	<p>Wanneer het bevoegd gezag een passende beoordeling nodig acht, moet rekening worden gehouden met de ADC-criteria. Het project moet dan achtereenvolgens worden beoordeeld op: mogelijke (A) alternatieven, (D) dwingende reden van groot openbaar belang en verplichte (C) compensatie. Veel projecten zullen niet aan deze criteria voldoen. Het kan daarom gunstig zijn om bij twijfel over effecten een uitgebreider vooronderzoek te doen in de vorm van een natuurbeschermingswetonderzoek. Een interactief proces tussen de onderzoekers, de initiatiefnemer en zijn ontwerpers, biedt daarnaast de mogelijkheid om het plan zo bij te stellen dat significant negatieve effecten worden voorkomen.</p>
INSTANDHOUDINGS- DOELEN	<p>De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermd gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen. In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.</p>
AANGEWEZEN	<p>Ten tijde van het schrijven van dit rapport zijn nog niet alle aanwijzingsbesluiten voor de 162 Natura 2000-gebieden klaar. De laatste stand van zaken met betrekking tot de (definitieve) aanwijzingsbesluiten is te vinden op de internetsite van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (gebiedendatabase). Zolang definitieve aanwijzing nog niet heeft plaatsgevonden, wordt getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten of de conceptaanwijzingsbesluiten.</p>
BEHEERPLANNEN	<p>Voor alle Natura 2000-gebieden moeten beheerplannen worden opgesteld. In een beheerplan wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied worden gehaald (instandhoudingsdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan worden geregeld, waarmee een integrale aanpak wordt bewerkstelligd. Een beheerplan moet binnen drie jaar na aanwijzing als Natura 2000-gebied worden vastgesteld. Sinds 1 september 2009 zijn voor ruim 80 van de 168 gebieden conceptbeheerplannen beschikbaar.</p> <p>Ecologische Hoofdstructuur</p> <p>De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). De EHS moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990 en een vervolg heeft gekregen in de Nota Ruimte van 2006. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In het Streekplan, het Provinciaal Omgevingsplan en/of de Provinciale Ruimtelijke Verordening is dit als beleidsdoel opgenomen.</p>
BESCHERMDE GEBIEDEN	<p>De EHS bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestaande natuurgebieden; - toekomstige natuurgebieden; - beheergebieden.

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Achtkarspelen

Contactpersoon
Mevrouw M. Streefkerk

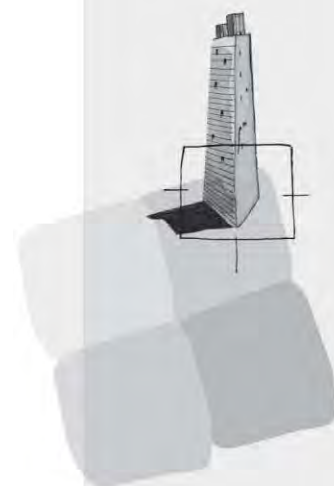
Rapport
Mevrouw drs. A.A. Schwab
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer drs. J.B.T. Kruijer
BügelHajema Adviseurs

Supervisie
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
005.00.07.44.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort